

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji**

Warszawa, dnia 11 października 2011 r.

**Zarząd PGE
Polska Grupa Energetyczna SA**

P/11/044
KGP-4101-02-06/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w PGE Polska Grupa Energetyczna SA³, kontrolę rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii elektrycznej w latach 2008 – 2011 (I-V).

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 29 września 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli - Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Zarządowi Spółki niniejsze Wystąpienie.

1. NIK pozytywnie ocenia wywiązywanie się Spółek Grupy Kapitałowej PGE Polska Grupa Energetyczna SA⁴ zajmujących się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedających energię elektryczną odbiorcom końcowym, z obowiązku określonego w art. 9a *ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne*⁵. Przedstawione Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki⁶ do umorzenia, w latach 2008 – 2010, świadectwa pochodzenia dla energii elektrycznej oraz wniesione opłaty zastępcze spełniały wymogi tego przepisu. Nie zostały jednak osiągnięte wskaźniki udziału energii wytworzonej w odnawialnych źródłach

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

³ Dalej: PGE.

⁴ Dalej: GK PGE.

⁵ Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm., dalej: *Prawo energetyczne*.

⁶ Dalej: URE.

energii⁷ w ilości energii elektrycznej sprzedanej odbiorcom końcowym, określone w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 2008 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii*⁸.

1.1. W latach 2008 – 2010 ilość energii elektrycznej sprzedanej odbiorcom końcowym przez spółki należące do GK PGE wyniosła: 28 629 GWh w 2008 r., 29 536 GWh w 2009 r. i 29 479 GWh w 2010 r. Udział energii elektrycznej wytworzonej w OZE w ilości energii elektrycznej sprzedanej odbiorcom końcowym systematycznie wzrastał i wynosił: 3,5 % w 2008 r., 4,0 % w 2009 r. i 4,6 % w 2010 r. Był on jednak znacznie niższy od wymaganych wskaźników, określonych w *rozporządzeniu MG z dnia 14 sierpnia 2008 r.*, wynoszących 7 % w 2008 r., 8,7 % w 2009 r. oraz 10,4 % w latach 2010 i 2011.

NIK przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia Spółki, że uzyskanie istotnego przyrostu produkcji energii elektrycznej z OZE na tle całej produkcji energii w GK PGE wymaga realizacji szeregu zadań inwestycyjnych, cechujących się długotrwałym procesem planowania, przygotowania i realizacji oraz wysoką kapitałochłonnością. Okres realizacji inwestycji, w zależności od lokalnych uwarunkowań, wynosi od 5 do 10 lat. Obecnie przygotowywane przez PGE Energia Odnawialna SA projekty wyraźnie zwiększą moc OZE dopiero w 2015 r., dlatego aby wywiązać się ze swoich celów korporacyjnych w zakresie rozwoju energetyki wiatrowej PGE Energia Odnawialna SA nie rozpoczyna obecnie prac nad nowymi projektami, lecz poszukuje takich projektów na rynku.

1.2. Różnica pomiędzy faktyczną produkcją energii z OZE a limitem określonym w *rozporządzeniu MG* była pokrywana, zgodnie z przepisami *Prawa energetycznego*, poprzez zakup świadectw pochodzenia oraz uiszczanie opłat zastępczych. W latach 2008 - 2011 Spółki GK PGE zakupiły świadectwa pochodzenia za kwotę 1 802 626,3 tys. zł oraz uiściły opłatę zastępczą w kwocie 67 328,0 tys. zł. Według wyjaśnień Spółki ponoszenie opłaty zastępczej związane było z brakiem możliwości zakupu świadectw pochodzenia, bowiem popyt na świadectwa pochodzenia przekroczył ich podaż.

W badanym okresie Spółki GK PGE zobowiązane były przedstawić do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia (albo uiścić opłatę zastępczą) energii elektrycznej w ilości 7 639,5 GWh, w tym w 2008 r. – 2 004,0 GWh, w 2009 r. – 2 569,7 GWh,

---

⁷ Dalej: OZE.

⁸ Dz. U. Nr 156, poz. 969 ze zm., dalej: *rozporządzenie MG z dnia 14 sierpnia 2008 r.*

i w 2010 r. - 3 065,8 GWh. W powyższym okresie Spółki GK PGE umorzyły łącznie świadectwa pochodzenia energii elektrycznej w ilości 7 327,7 GWh (tj. 96,5 % ilości energii elektrycznej, dla której Spółki były zobowiązane przedstawić do umorzenia świadectwa pochodzenia bądź uiścić opłatę zastępczą) oraz uiściły opłatę zastępczą dla 267 GWh (tj. 3,5 %), w tym w 2008 r. – dla 172 GWh i w 2009 r. dla 94,3 GWh. Opłaty zastępcze zostały naliczone prawidłowo, tj. zgodnie z art. 9a ust. 2 *Prawa energetycznego* z uwzględnieniem obowiązującej w danym roku ceny jednostkowej.

2. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza uwag do działań związanych z przyłączaniem źródeł energii elektrycznej, pochodzącej z OZE, do sieci dystrybucyjnej.

W GK PGE przyłączanie nowych źródeł do sieci, w tym rozpatrywanie wniosków o określenie warunków przyłączenia, należało do zadań PGE Dystrybucja SA. Warunki techniczne przyłączenia zostały określone w „Instrukcji ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej”⁹. W badanym okresie do Spółki skierowano łącznie 1 384 wniosków o określenie warunków przyłączenia OZE do sieci, z tego najwięcej (609) w 2009 r. Wydano łącznie 1 191 warunków przyłączenia do sieci (w tym 12 na wnioski złożone w 2007 r.), 54 odmowy wydania warunków, natomiast 191 wniosków nie podlegało rozpatrzeniu z winy wnioskodawców. Spośród 20 spraw skierowanych do rozstrzygnięcia przez Prezesa URE (w tym 17 to odmowy wydania warunków spowodowane brakiem warunków technicznych przyłączenia), Prezes URE w 15 sprawach nie wszczął postępowania administracyjnego, w jednej sprawie postępowanie zostało umorzone ze względu na zmianę parametrów technicznych sieci dystrybucyjnej oraz w jednej sprawie Prezes URE przychylił się do stanowiska Spółki. W trzech sprawach (z 2011 r.) postępowanie w URE toczy się.

W badanym okresie nie wystąpiły przypadki odmowy przyłączenia OZE do sieci, mimo spełnienia warunków przyłączenia.

Z wydanych w badanym okresie 1 191 warunków przyłączenia, 597 zakończyło się przyłączeniem OZE do sieci. Natomiast niemal połowa, tj. 594 wydane warunki przyłączenia, nie zostały zakończone przyłączeniem do sieci z przyczyn leżących po stronie wnioskodawców. Jako przyczyny braku realizacji przyłączeń PGE Dystrybucja SA wskazywała niedopełnienie przez inwestorów wymogów środowiskowych, nieuzyskanie pozwoleń na budowę, na co wpływ miało także zaostrzenie wymogów przez nowelizację *Prawa energetycznego* w marcu 2010 r.¹⁰

⁹ Instrukcja obowiązująca od dnia 1 stycznia 2008 r.

¹⁰ ustawa z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 21, poz. 104) - weszła w życie z dniem 11 marca 2010 r.

Średni czas realizacji przyłączenia, liczony od dnia wydania warunków przyłączenia do dnia podpisania protokołu odbioru przyłącza, był bardzo zróżnicowany i wynosił od 8 (w 2009 r. w Oddziale Białystok i w 2010 r. w Oddziale Zamość) do 36 miesięcy (w 2008 r. w Oddziale Łódź-Miasto).

3. Informacje o ilości energii elektrycznej wytworzonej i wprowadzonej do systemu były sporządzane i przesyłane Prezesowi URE zgodnie z art. 9c ust.12 *Prawa energetycznego*.

W badanym okresie ilość energii elektrycznej wytworzonej w OZE i wprowadzonej przez PGE Dystrybucja SA do sieci wyniosła łącznie 2 865,1 GWh, w tym: w 2008 r. – 598,2 GWh, w 2009 r. – 838,9 GWh, w 2010 r. – 927,5 GWh, a w okresie 5 miesięcy 2011 r. – 500,5 GWh. Struktura wprowadzonej do sieci energii elektrycznej z wykorzystaniem zasobów odnawialnych w latach 2008 – 2011 (I-V) wskazuje, że największy udział produkcji energii w OZE wprowadzonej do sieci miały elektrownie i elektrociepłownie wytwarzające energię z biomasy (43,3%) oraz elektrownie wodne (27,0%).

W całości ilości energii wytworzonej w OZE i wprowadzonej do sieci wzrastał udział energii wiatrowej (z 16,4% w 2008 r. do 39,2% w 2010 r.), natomiast obniżeniu ulegały udziały energii z pozostałych OZE, tj. energii wytworzonej z biomasy (z 43,9% w 2008 r. do 36,4% w 2010 r., przy wzroście w 2009 r. do 51,0%), energii wodnej (z 34,3% w 2008 r. do 19,9% w 2010 r.) oraz wytworzonej z biogazu (z 5,3% w 2008 r. do 4,5% w 2010 r.). W pierwszych pięciu miesiącach 2011 r. udział energii wytworzonej w OZE i wprowadzonej do sieci, w podziale na rodzaje źródeł, przedstawiał się następująco: biomasa 43,3%, energia wodna 27,0%, energia wiatrowa 24,1% i biogaz 5,5%.

Informacje o ilości energii elektrycznej wytworzonej i wprowadzonej do systemu były sporządzane na podstawie odczytów z zainstalowanych urządzeń mierniczych, potwierdzone przez lokalnego operatora sieci przesyłowej/rozdzielczej oraz przekazywane Prezesowi URE.

4. Rzeczywiste koszty przyłączania źródeł energii do sieci dystrybucyjnej w przeliczeniu na 1 MW mocy były w kontrolowanym okresie bardzo zróżnicowane. Dla OZE kształtowały się od 5,6 tys. zł w 2009 r. do 155,7 tys. zł w 2010 r., natomiast dla pozostałych źródeł w tych latach wyniosły 2,3 tys. zł i 41,1 tys. zł. Różnica pomiędzy średnimi kosztami przyłączenia do sieci OZE i innych źródeł istotnie zwiększała się: wyniosła w 2008 r. 23,5%; 143,5% w 2009 r. i 278,8% w 2010 r. Według PGE Dystrybucja SA największy wpływ na wysokość kosztów przyłączenia ma nie rodzaj źródła, lecz jego moc przyłączeniowa oraz lokalizacja w stosunku do sieci dystrybucyjnej.

PGE Dystrybucja SA, zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 7 ust. 8 pkt 3 *Prawa energetycznego*, pobierała opłatę w wysokości 50% rzeczywistych nakładów poniesionych na

realizację przyłączy OZE o mocy zainstalowanej poniżej 5 MW. Spowodowało to, że niepokryte koszty zostały przeniesione na odbiorców energii elektrycznej, poprzez uwzględnienie ich przy ustalaniu stawki opłaty dystrybucyjnej.

5. W związku z brakiem stwierdzenia w trakcie kontroli nieprawidłowości, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi prawo zgłoszenia do Dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

Dyrektor Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
(-) Andrzej Otrębski